

Posudek bakalářské práce

Miroslava Filipová: Fylogeneze člověka ve středoškolských učebnicích od roku 1859 na území dnešní ČR. Vývoj poznání evoluce člověka a jeho odraz v učebnicích přírodopisu a dějepisu; Praha: FHS UK, 2013; 62 strany

Tématem bakalářské práce je antropogeneze, konkrétně její prezentace ve středoškolských učebnicích na území současné ČR od roku 1859 do roku 2010. Toto období pokrývající cca 150 let je zde z praktických důvodů rozděleno na sedm etap, od roku 1970 jde již konstantně o desetiletí. V úvodu každé subkapitoly věnované konkrétnímu časovému období autorka sumarizuje poznatky paleoantropologického bádání v dané době, a poté sleduje rozsah informací, které se dostaly i na stránky učebnic dějepisu a biologie (přírodopisu či zoologie). Oba typy publikací jsou porovnány i vzájemně, především z hlediska aktuálnosti a prostoru, který byl fylogenezi člověka věnován. Výsledky konfrontace jsou vždy na konci shrnuty a všechny takto získané poznatky jsou diskutovány na závěr práce. Celkem byl analyzován rozsah a obsah textu z 15 středoškolských učebnic.

Po formální i jazykové stránce je bakalářská práce v pořádku. Pěkně pracováno s odborným pojmoslovím i poznámkovým aparátem.

Jako přínos hodnotím autorkou samostatně vytvořené diagramy názorně ukazující vývoj výkladu antropogeneze ve vědě i v učebnicích a dále tabulku srovnávající stav poznání v paleoantropologii a jeho odraz v učebnicích ze stejné doby.

Počet využití literatury je dostačující, kvitují i zastoupení zahraniční literatury. Mohly by být více využity primární zdroje, i když to vzhledem k tématu práce není nutně potřeba.

- s. 23 píše-li se o konkrétním článku z časopisu Nature, bylo by lepší ho dohledat (například v elektronické podobě) a odkazovat přímo na něj, nikoliv na sekundární zdroj
chybějící odkazy v seznamu literatury či stránkový rozsah u článku:
- s. 11 odkazováno na Vidmanovu knihu Od Olympu k Pantheonu, v seznamu literatury však chybí
- s. 13 odkazováno na Bibli svatou, chybí však v seznamu literatury
- s. 27 odkazováno na knihu O. Poupý – chybí v seznamu literatury
- s. 43 odkazováno na Dunbarovu knihu, v seznamu literatury však chybí
- s. 44 odkazováno na učebnice Bumerla a Součka – v seznamu literatury chybí
- s. 50 odkazováno na dějepis od P. Čorneje, v seznamu literatury chybí
- s. 53 odkazováno na A. Gibbonsovou (internetový zdroj) – v seznamu literatury chybí
- s. 61 u článku V. Sládka ve Vesmíru není uveden rozsah stran

Obsah:

- v celé práci je operováno s pojmem *přírodopis*, i když by se měl spíše používat termín *biologie*, což je název předmětu vyučovaného na středních školách v současné době a uváděný i v názvu novějších analyzovaných učebnic
s. 24 chybí informace, proč je text Fendrychovy učebnice převyprávěn a ne citován – kvůli jeho obsáhlosti (hodilo by se ho připojit v celém znění např. ve formě skenu do přílohy práce), podobně i některé další učebnice

s. 29 – „v učebnicích dějepisu je méně stran věnovaných antropogenezi“ – chybí ale konkrétní údaj o kolik

s. 59 člověk je „zásadní součástí živočišné říše“ (citováno) z hlediska paleoantropologie, ale z pohledu jiných oborů to již platit nemusí

- v diskusi by mohlo být porovnáno i to, zda a jak je text v jednotlivých učebnicích doplněn časovými osami či ilustracemi či fotografiemi

- práce by mohla být dále rozšířena o aktuální stav učebnic, prognózu do budoucnosti; zajímavý by byl i rozbor článků např. v populárně naučných časopisech či v novinách z daného období, ale to by již svým objemem přesahovalo rozsah bakalářské práce

Poznámky ke gramatice a stylistice:

Obsah 2.3 Vědecká revoluce v 17. Století

s. 7, 3. odst. - lepší formulace, např.že nejstarší etapa prehistorie lidstva, kterou se budu zabývat, je vyučována pouze v dějepise a přírodopise na středních školách

s. 10, poslední odst. - nejasné vyjádření

s. 15 odkazy na literaturu v poznámce pod čarou - mezi místem a rokem vydání někdy čárka je, někdy chybí

s. 31 a 59 interpunkce

s. 57, 2. odst. překlep ve jméně: správně Kočárek

Předloženou bakalářskou práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení mezi výborně až velmi dobře.

Mgr. Linda Hroníková, Ph.D.

v Praze 29.5. 2013